

Įprasmintas Kalėdų džiugesys

Tradiciniu tapęs tarptautinis mokinių meninės kūrybos konkursas „Kalėdinis atvirukas“, rengiamas Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro, globojamas Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojos Irenos Degutienės – tai graži jau trečius metus besikartojanti šventė, neakivaizdžiai suburianti per tūkstantį vaikų iš įvairiausių pasaulio šalių. Šiemet konkurso rengėjai gavo net 1066 įdomias ir originalias kalėdines miniatiūras iš įvairių Lietuvos bendrojo ugdymo bei specializuotų meno mokyklų, dailės studijų. Konkurse dalyvavo ir mokiniai iš Kroatijos, Ukrainos, Jungtinės Karalystės, Airijos, Brazilijos, Rusijos Federacijos ir Baltarusijos.

Pagal konkurso nuostatus mokinių darbai buvo vertinami trijose amžiaus grupėse. Jauniausieji menininkai – tai vaikai nuo septynerių iki dešimties metų, antroje amžiaus grupėje varžėsi vienuolikos–keturiolikos metų kūrėjai, trečiojoje – vaikai ir jaunuoliai nuo penkiolikos iki aštuoniolikos metų. Kaip ir ankstesnių konkursų metu, specialiai sudaryta vertinimo komisija kiekvienoje amžiaus grupėje šiemet išrinko po penketą laureatų. Šių mokinių bei kitų „Kalėdinio atviruko“ dalyvių darbų paroda eksponuojama Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose. 2018 m. konkurso naujovė – dar viena šių kūrybinių varžytuvių dalyvių paroda veikia ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro erdvėse, kur nuolat klega vaikai, lankantys ne tik meninės kūrybos, bet ir įvairias kitas studijas, būrelius. Artėjant didžiosioms metų šventėms jiems tikrai bus įdomu pamatyti kalėdines savo bendraamžių fantazijas. Galbūt – ir pasisemti įkvėpimo, patiems paimti į rankas teptuką ar plunksną...

Šiek tiek praskleiskime konkurso vertinimo komisijos užkuliusius. Mokinių darbelius atidžiai vertino žinomi menininkai, patyrę dailės mokytojai, dėstytojai. Komisijai vadovavo Vilniaus dailės akademijos docentas, Piešimo katedros dėstytojas Gediminas Žuklys. Nariai – Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos dailės mokyklos atstovai – tapytoja, Lietuvos dailininkų sąjungos narė, dailės mokytoja ekspertė Ingė Talmantienė, tapytojas, dailės mokytojas metodininkas Audronis Žemaitis, Lietuvos dailės mokytojų asociacijos vadovas, Vilniaus Karoliniškių gimnazijos dailės mokytojas metodininkas Rimantas Kisielius, Vilniaus Simono Daukanto gimnazijos dailės mokytoja metodininkė, Dailės mokytojų asociacijos narė Auksė Žukaitė. Šio teksto autorė – dailės kritikė, Lietuvos dailininkų sąjungos Vilniaus dailėtyros sekcijos pirmininkė, dailės istorijos mokytoja, vertinant konkurso dalyvių darbus atstovavo Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokyklai. Žinoma, kokia rimta ir solidi bebūtų komisija, ją taip pat reikia draugiškai pagloboti – pateikti tikslią informaciją, atidžiai suskaičiuoti balsus, moderuoti diskusijas. Šį darbą atlieka komisijos sekretorė, LMNŠC Meninio ir kultūrinio ugdymo skyriaus metodininkė Audronė Urbelionienė – konkurso iniciatorė, patyrusi neformaliojo vaikų dailės ugdymo specialistė.

Tikriausiai visiems konkurso dalyviams, jų tėveliams, mokytojams ir parodų žiūrovams nepaprastai smalsu, kaipgi vyksta kūrinų vertinimas, atranka, kaip iš tokios gausybės miniatiūrinių paveikslėlių išrenkami patys geriausi, originaliausi... Tai tikrai nelengvas ir labai atsakingas darbas: dailės specialistai atidžiai peržiūri visus konkurso dalyvių darbus ir, remdamiesi savo patirtimi, objektyviais vertinimo kriterijais bei išlavinta intuicija, imasi atrankos. Jų nuomonės ne kartą susikryžiuoja, kyla aistringos diskusijos – dėl darbelių savitumo, kalėdinės temos traktuotės, atlikimo technikos. Kiekvienos amžiaus grupės dalyvių kūriniai svarstomi ne kartą ir ne du... Pasitelkiamas ir demokratiškas balsavimas, išklausomi ir skirtingi, neretai vienas kitam prieštaraujantys argumentai. Ir, žiūrėk, kūrinėlis, kuris jau priartėjo prie garbingo laureatų pluoštelio, užleidžia vietą kitam, ir atvirkščiai... Žinoma, vertinant šį gražų renginį iš platesnės perspektyvos – tikrai ne įvertimai čia patys svarbiausi. Visi be išimties jo dalyviai – šaunūs, kūrybingi, dabarties technologijų akivaizdoje žavintys autentiška vaizdine išraiška, vadinasi, išsaugoję tikrą jautrų, žmogišką ryšį su mus supančiu pasauliu. O jų darbai – tai tikrų tikriausias pačios jauniausios mūsų visuomenės dalies vertybių atspindys. Jie liudija, kad dažnai nuogaustaujama be reikalo – esą auga kompiuterizuota, įvairių psichologinių, bendravimo sunkumų patirianti karta, atitrūkusi nuo realybės. Akivaizdu, kad skirtingo amžiaus vaikų ir jaunuolių kalėdinės vizijos gimsta pasitelkus ne tik technologines žinias, bet ir stebint pasaulį – gamtą, mus supančius žmones, šeimos narius, švenčių tradicijas ir atributus. Ypač džiugina tai, kad mokiniai dažnai geba išvengti banalių, stereotipinių kalėdinių vaizdelių stilistikos, o jei jau vaizduoja, tarkime, sniego senį, papuoštą Kalėdų eglutę, Kalėdų senelio roges ar dovanų dėžes, tai perteikia tai savitai, nestandartiškai.

Komisijos nariai, svarstydami konkrečius mokinių darbelius, visuomet aptaria, įvardija ir bendrą dalyvių kūrinų vaizdą, vyraujančias tendencijas tarp skirtingo amžiaus mokinių. Štai apie šiųmetį konkursą kalbėjome, jog mokiniai sukūrė labai daug puikių darbų grafinėms raiškos priemonėmis, tačiau žavėjomės ir subtiliomis tapybinėmis miniatiūromis, akvarelėmis, mišrios technikos darbais. Iš tiesų – sukurti Kalėdų dvasia alsuojantį paveikslą vos 10 x 15 centimetrų popieriaus lakšte – nelengvas uždavinys, reikalaujantis ne tik lakios vaizduotės, gebėjimo atsiriboti nuo stereotipų, bet ir komponavimo įgūdžių, kruopštumo, atidumo ir kantrybės. Džiaugėmės ir Lietuvos vaikų iš specialiųjų mokyklų, lavinamųjų klasių konkursui atsiųstais darbais, trykštančiais nuoširdumu, ekspresija. Juk toks ir yra šio konkurso tikslas – sudaryti sąlygas be išimties visų moksleivių saviraiškai, skatinti kūrybinius eksperimentus ir paieškas, pagaliau – savitai įprasminti artėjančių Kalėdų džiugesį.

Kristina Stančienė